

Cyberprzemoc

WIEDZA W PIGUŁCE

Cyberprzemoc to różne formy agresji polegającej na wyśmiewaniu, publikacji kompromitujących materiałów, zastraszaniu czy poniżaniu innych osób.

W internecie agresja taka bywa bardzo dotkliwa. Informacje opublikowane w sieci bardzo trudno z niej usunąć, i bywa, że będą nam towarzyszyły już przez całe życie. Banalna kłótnia z przyjacielem może więc zostać w sieci na zawsze, dostępna dla każdego.

Efektom cyberprzemocy może być poczucie prześladowania lub ośmieszenia, życie w strachu, upokorzenie. Konsekwencje mogą być groźne: zamknięcie się w sobie, depresja, a w skrajnych przypadkach próby samobójcze. Dlatego należy zawsze przeciwdziałać przemocy w sieci, a osoby prześladowane trzeba wspierać i chronić.

W przypadku poważnych spraw należy zgłosić taki przypadek policji – w Polsce upokrzywe nękanie innej osoby jest przestępstwem zagrożonym karą 3 lat więzienia.

Osoby dopuszczające się cyberprzemocy nazywamy „stalkerami”, od angielskiego słowa „stalking” – skradać się.

POMYŚL NA LEKCJĘ

Uczestnicy i uczestniczki poznają autentyczną historię Hannah Smith, która była przez dłuższy czas wyśmiewana i poniżana w sieci. Hannah nigdy nie podzieliła się swoim cierpieniem, nie poprosiła o pomoc. Popęłniła samobójstwo. Historia ta ma pokazać, że to, co dzieje się w sieci, może mieć całkiem realne konsekwencje. Dlatego też ważne jest, aby nauczyć się pomagać osobom doświadczającym cyberprzemocy i wskazywać im możliwości uwolnienia się od prześladowców.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- wiedzą, czym jest cyberprzemoc;
- wiedzą, jakie są formy cyberprzemocy;
- znają skutki tego zjawiska;
- potrafią zareagować, zaoferować pomoc osobie podlegającej cyberprzemocy;
- wiedzą, do jakich instytucji zwrócić się po pomoc.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 15 min

Forma: rozmowa

Pomoce: **Materiał pomocniczy A**

Rozpocznij lekcję od przeczytania artykułu GW opisującego historię Hannah Smith, która popełniła samobójstwo, ponieważ była prześladowana w sieci (Materiał pomocniczy A). Omów z młodzieżą ten artykuł. Zadaj pytania:

Jak musiała czuć się nastolatka?

Dlaczego była prześladowana?

Kto jest odpowiedzialny za tę tragedię?

Dlaczego prześladowcy mieli poczucie bezkarności?

Co może kierować ludźmi, którzy dopuszczają się przemocy w sieci?

Dodaj, że historia Hannah jest szokująca, tragiczna, smutna, ale dzięki niej zdajemy sobie sprawę, że zjawisko cyberprzemocy jest faktem, że takie historie zdarzają się naprawdę, że cyberprzemoc ma swoje konsekwencje w świecie realnym.

2.

Czas: 5 min

Forma: miniwykład osoby prowadzącej

Pomoce: Definicja cyberprzemocy ze Słowniczka

Podaj definicję cyberprzemocy (Patrz: Słowniczek). Powiedz, że cyberprzemoc to nie tylko wyśmiewanie i poniżanie kogoś w sieci, ale też np. wykluczenie kogoś ze społeczności, opublikowanie czyjegoś zdjęcia w serwisie, pogróżki za pomocą telefonu, nękanie uprzejmymi telefonami lub SMS-ami. Podaj przykłady takich działań lub poproś, aby zrobili to uczestnicy i uczestniczki.

3.

Czas: 15 min

Forma: praca w grupach

Podziel klasę na mniejsze grupy. Poproś, aby każda z nich wymyśliła sobie fikcyjnego/fikcyjną bohaterkę/bohatera, która/który uległ cyberprzemocy, np. Janek, uczeń klasy II, dostaje listy z pogróżkami; zdjęcie Zosi, lat 16, zostało wykorzystane, krąży w internecie, wszyscy się z niej śmieją, itp. Każda grupa jednym, dwoma zdaniami opowiada swoją wymyśloną historię. Następnie zadanie grupy polega na tym, by napisać list do takiej osoby z propozycją pomocy i wsparcia. List ma sprawić, że osoba ta wyjdzie z zakłętego kręgu samotności i przyjmie pomoc. Po zakończonym ćwiczeniu grupy odczytują swoje listy. Zwróć szczególną uwagę na to, iż młodzież powinna nie tylko zaproponować wsparcie psychologiczne, ale przede wszystkim poinformować o zaistniałych faktach osoby dorosłe.

4.

Czas: 5 min

Forma:

Poinformuj, gdzie można uzyskać pomoc. Poproś uczniów i uczennice, aby zapisali dane: <http://www.helpnet.org.pl/> <http://dyzurnet.pl/> a także: rodzice, znajomi, przyjaciele, policja, wychowawcy, nauczyciele i nauczycielki.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, czym jest zjawisko cyberprzemocy?
- znają odmiany cyberprzemocy i różnorodność zjawiska?
- wiedzą, jak wesprzeć osobę ulegającą cyberprzemocy?
- wiedzą, w jaki sposób uzyskać pomoc?

Opcje dodatkowe

Jeżeli masz więcej czasu, uczniowie i uczennice mogą, za pomocą dramy, odegrać scenki, które pokazywać będą, w jaki sposób pomóc osobie pokrzywdzonej, np: Namawiasz kolegę/koleżankę nękanego/nękaną przez rówieśników do poinformowania rodziców o zaistniałych faktach; razem z osobą, której kompromitujące zdjęcia znalazły się w internecie, udajesz się na policję i zgłaszasz zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa itd.

MATERIAŁY

- materiał pomocniczy A

ZADANIE DLA UCZNIĄ

Korzystając z różnych źródeł, znajdź informacje w Kodeksie Karnym, jaka kara grozi za nękanie, zastraszanie, prześladowanie osób w sieci (art. 190 KK).

SŁOWNICZEK

- **cyberprzemoc:** (inaczej: agresja elektroniczna), stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób przy pomocy narzędzi typu elektronicznego, np. SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne. Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się stalkerem.

CZYTELNIA

- Cyberprzemoc w: Bezpieczeństwo dzieci online. Kompendium dla rodziców i profesjonalistów (FDN 2014) <http://dzieckowsieci.fdn.pl/bezpieczenstwo-dzieci-online-kompendium-dla-rodzicow-i-profesjonalistow> (dostęp: 30.12.2014)
- Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół (FDN 2011) <http://dzieckowsieci.fdn.pl/podrecznik-jak-reagowac-na-cyberprzemoc> (dostęp: 30.12.2014)

Tekst: Jarosław Lipszyc, Radek Czajka, scenariusz: Małgorzata Bazan, konsultacja merytoryczna: Wojciech Budzisz, Łukasz Wojtasik, Michał Woźniak. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/cyberprzemoc/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Mobilne Bezpieczeństwo, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Podstawa programowa:

Etyka, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

IV. Podjęcie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne; rozstrzyganie wątpliwości i problemów moralnych zgodnie z przyjętą hierarchią wartości i dobrem wspólnym.

Nowa podstawa programowa:

Etyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń rozpoznaje i charakteryzuje różne przejawy przemocy; wyjaśnia pojęcie cyberprzemocy.

Uczeń zna i wyjaśnia formułę zasady niekrzywdzenia oraz posługuje się tą zasadą do rozważania wybranych problemów moralnych.

Uczeń wyjaśnia, co to znaczy być osobą; objaśnia pojęcie godności człowieka.

Uczeń wie, że ze względu na swoją wartość – osobową godność – jest równie wartościowym człowiekiem jak inni ludzie.

Edukacja dla bezpieczeństwa, liceum i technikum

Treści nauczania

wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia oraz wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja.

Etyka, liceum i technikum

Treści nauczania

wykorzystuje pojęcia dyskursu etycznego do analizowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów, spektakli teatralnych, gier komputerowych.

wyjaśnia, dlaczego człowiekowi należy okazywać szacunek; kształtuje postawę szacunku wobec każdego człowieka.